ÜLESTÕUSMISAJA KUUES PÜHAPÄEV AD 2026
Rm 8:24–28 (Tn 9:17–20; Mt 6:5–13)

24 Sest me oleme päästetud lootuses. Ent juba nähtava lootmine ei ole lootus: kes siis loodab seda, mida ta näeb?

25 Kui me aga loodame seda, mida me ei näe, siis me ootame seda kannatlikult.

26 Samuti tuleb ka Vaim appi meie nõtrusele: me ju ei tea, kuidas palvetada, nõnda nagu peab, kuid Vaim ise palub meie eest sõnatute ägamistega.

27 Aga südameteuurija teab, mida Vaim taotleb, sest Jumala tahtmise järgi palub Ta pühade eest.

28 Ent me teame, et neile, kes Jumalat armastavad, laseb Jumal kõik tulla heaks – neile, kes on Tema kavatsuse kohaselt kutsutud.

> Me oleme ju päästetud lootuses. Nähtava lootus ei ole aga lootus, sest kes näeb – mida ta loodab?! Kui me aga loodame seda, mida ei näe, püsivuses me ootame innuga. Samal kombel aga ulatab ka Vaim abikäe meie nõtrusele, sest mida peaksime paluma nii, nagu vaja, me ei tea, vaid Vaim ise anub meie eest väljendamatute õhkamistega. Südamete läbikatsuja aga teab, mis Vaimul mõttes mõlgub, sest Ta palvetab pühade eest kooskõlas Jumalaga. Me teame aga, et nende heaks, kes Jumalat armastavad, paneb Ta kõik üheskoos tööle – Tema etteseadmist mööda kutsutud olijaile.

Sissejuhatus

Apostel Pauluse Kiri roomlastele on kirjutatud[1] ilmselt aastal 56 (või selle paiku) Kreekas, tõenäoliselt Korintoses, mis oli Pauluse Kreeka-misjoni keskuseks. Tegemist oli apostli kolmanda misjonireisiga, mille käigus ta kogus muuhulgas annetusi Jeruusalemma koguduse tarvis (vt nt Rm 15:25jj). Pauluse plaan oli pärast annetuste kohaletoimetamist reisida Hispaaniasse, külastades teel ka Roomat (Rm 15:24.28).

Kiri roomlastele näitab, et kristlus oli selle kirjutamise ajaks juba Rooma jõudnud – millal, selle kohta andmed puuduvad, kuna kõnealune kiri ongi varaseim säilinud tunnistus kristliku koguduse olemasolust Roomas.

Traditsiooniliselt nähakse Rooma kirjas Pauluse õpetuse või kuulutuse kokkuvõtlikku esitlust, end seejuures tuleb märkida, et tegemist ei ole kõikehõlmava ülevaatega, kuna mitmed teistes kirjades käsitletud olulised teemad puuduvad kas täielikult või on antud edasi väga lühidalt. Paulus kirjutab roomlastele nii enda kui oma kirja esmaste adressaatide seisukohalt olulisimast.

---

[1] Rooma kirja otseseks kirjapanijaks ei olnud mitte Paulus ise, vaid Tertius, kellele Paulus oma sõnumi dikteeris (Rm 16:22).

Talle endale oli tähtis tutvustada Rooma kristlastele iseennast ja oma õpetust ning valmistada ette pinnast edasisele kuulutustööle. Paulus isegi otsekui vabandab Rooma kristlaste ees, ja seda kahel põhjusel: esiteks seetõttu, et ta ei ole juba varem nende juurde jõudnud, ei isiklikult ega kirjasõna kaudu (Rm 1:9–15), teiseks aga seetõttu, et neile kirjutamine ja plaanitav nende juurde tulemine näib olevat vastuolus tema põhimõttega «mitte kuulutada evangeeliumi seal, kus Kristust juba on nimetatud», et mitte ehitada «teiste poolt pandud alusele» (Rm 15:20).

Paulus ei taha näida pealetükkivana, pigem kutsub ta üles üksteise vastastikusele usus kinnitamisele: «Ma ju igatsen teid näha, et ma võiksin teile jagada mõnda vaimulikku andi teie kinnituseks, see aga tähendab: teie keskel leida üheskoos julgustust mõlemapoolse usu, teie ja minu oma varal.» (Rm 1:11j)

Kiri näitab, et apostlile olid teada ka Rooma koguduse probleemid, võib-olla isegi teatav lõhestatus, tõenäoliselt juutidest ja endistest paganatest kristlaste vahel. Seepärast näitab ta juba kirja alguses, et Jumala ees ei ole süüdi mitte ainult paganad, vaid ka juudid – isegi rohkem kui esimesed, kuna neile on antud Seadus ja nad on õppinud tundma Jumala tahtmist, ent siiski selle vastu eksinud. Vastukaaluks kutsub Paulus endistest paganatest kristlasi arvestama juutidega, kellele võib saada komistuskiviks endiste paganate suhteline vabameelsus mõningate kommete või kvaasireligioossete tavade puhul (vt Rm 14 arutelu söömise üle).

Kirja keskosa moodustavad kolm peatükki (Rm 9–11) käsitlevad põhjalikult Iisraeli ja kristliku koguduse vahekorda, kusjuures siin tuleb teravalt esile valu, millega Paulus vaatab oma rahvus- ja endiste usukaaslaste peale: «Ma räägin tõtt Kristuses, ma ei valeta, minu kaastunnistaja on mu südametunnistus Pühas Vaimus, et mul on suur kurbus ja südamel lakkamatu valu, sest ma sooviksin pigem ise olla neetud ja Kristusest lahutatud oma vendade heaks, kes on mu veresugulased, kes on iisraellased, kelle päralt on lapseõigus ja kirkus ja lepingud ja seadustik ja jumalateenistus ja tõotused, kelle päralt on esiisad ja kelle seast Kristus on ihu poolest.» (Rm 9:1–5)

Pauluse vastus küsimusele, miks Iisrael on Kristuse tagasi lükanud ja kas Jumal on seepärast oma rahva hüljanud, on, et selle kõige tõelist põhjust teab üksnes Jumal, kelle nõuandjaks inimene ei peaks kippuma, ent selleski on varjul rõõmusõnum, kuna see annab paganaile võimaluse kuulda evangeeliumi ja saada päästetud, ning küllap Jumal kord pöörab taas ka Iisraeli südame ja saatuse.

Rooma kirja ülesehitus on üldjoontes järgmine:

1:1–17	sissejuhatus, tervitus, Kristuse evangeeliumi sõnastamine kirja peateemana;
1:18–2:20	Jumala õigus ja inimeste süü;

2:21–7:25 õigeksmõistmine usu läbi, lunastus ja lepitus Kristuses;

8:1–39 elu Kristuses ja Tema Vaimus;

9:1–11:36 Iisrael ja paganad;

12:1–15:13 lunastatute uus elu Kristuses;

15:14–16:27 kokkuvõte, lõpusõnad, tervitused, lõpuülistus.

Kiri roomlastele ei ole Pauluse esimene kiri, kuid on oma kaalukuse tõttu paigutatud tema kirjade hulgas alati esimesele kohale. Rooma kirja keskse sõnumi võib võtta kokku sõnadega: «Sest Jumal on kõik inimesed kinni pannud sõnakuulmatuse alla, et kõikide peale halastada.» (Rm 11:32)

Keelelisi märkuseid

Oleme päästetud – ἐσώθημεν – sõna σῴζω tähendab «päästma», «tervendama», «vabastama». Siin kasutatakse lõpetatud tegevust väljendavat aoristi ajavormi.

Ootame – ἀπεκδεχόμεθα – sõna ἀπεκδέχομαι koosneb eessõnast ἀπό – «ära» – ja verbist ἐκδέχομαι – «[millegi vastuvõtmist või millestki osa saamist] ootama» – ning tähistab innukalt või lausa ärevusega ootamist.[2]

Kannatlikult – δι᾽ ὑπομονῆς – sõna ὑπομονή tähendab «püsivus», «kindlameelsus», «vastupidavus».

Tuleb…appi – συναντιλαμβάνεται – sõna συναντιλαμβάνομαι tähendab «kätt [abiks] külge panema», siin võiks tõlkida ka: «ulatab abikäe».

Vaim – τὸ πνεῦμα – sõna πνεῦμα tuleneb verbist πνέω – «hingama», «puhuma» – ja tähistab sarnaselt heebrea sõnale רוּחַ nii vaimu, tuult kui ka hingeõhku.

Palvetada – προσευξώμεθα – sõna προσεύχομαι – «palvetama», «palves kellegi poole/kedagi appi hüüdma» – koosneb eessõnast πρός – «[kellegi/millegi] poole» – ja verbist εὔχομαι – «paluma», «soovima».

Palub meie eest – ὑπερεντυγχάνει – sõna ὑπερεντυγχάνω tähendab «[kellegi] eest/pärast anuma/eestpalvet tegema».

Sõnatute – ἀλαλήτοις – sõna ἀλάλητος koosneb eitavast eesliitest α ja verbist λαλέω – «rääkima», «kõnelema».

Ägamistega – στεναγμοῖς – sõna στεναγμός tähistab nii «ägamist» kui «õhkamist».[3]

---

[2] Mingil kombel on sarnasest tähendusvarjundist kantud eestikeelsed sõnad «äraootav» ja «äraootavalt».

[3] Paar salmi eespool kasutab Paulus selle sõna aluseks olevat verbi στενάζω: «…kogu loodu ägab üheskoos (συστενάζει)… ka meie ise ägame (στενάζομεν)…» (Rm 8:22j)

Südameteuurija – ὁ…ἐραυνῶν τὰς καρδίας – sõna ἐραυνάω tähistab kedagi, kes otsib, uurib, läbi katsub. Sõna καρδία – «süda» – tähistab piltlikult n-ö sisemist inimest, s.t eneseteadvust, eriti hinge ja vaimu keskmena, mõtete, tunnete, soovide, igatsuste, püüdluste «asupaigana», elujõu ja tahte allikana.

Mida Vaim taotleb – τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος – sõnasõnalt: «mis on Vaimu mõttes» või «mis Vaimul mõttes mõlgub». Sõna φρόνημα, mis siin tähendab «mõttes olev» või «mõtteviis», kasutab Paulus eespool liha ja Vaimu mõtteviisi vastandades.[4]

Neile, kes…armastavad – τοῖς ἀγαπῶσιν – sõna ἀγαπάω tähendab «armastama», «[kellelegi] head soovima», ka «[kellegi järele] janunema/õhkama».[5]

Laseb…tulla heaks – συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν – sõna συνεργέω koosneb kaasaütlevast eessõnast σύν ja sõnast ἔργον – «töö», «tegu».

Kavatsuse – πρόθεσιν – sõna πρόθεσις tähendab sõnasõnalt «etteseadmine», ent tähistab ka eesmärki, otstarvet, seda, mida tahetakse/kavatsetakse saavutada.

Sisuline analüüs

Apostel Paulus kõneleb Rooma kirja kaheksandas peatükis ristitute, Kristuses päästetute, uuest elust, mida ei määra enam Jumala suhtes vaenulik ja Talle vastu panev ning seega inimest surma viiv liha, vaid ristimises koos Kristusega surnud ja üles tõusnud Jumala lapses elav Vaim, kes teeb elavaks ja kes ise ongi elu.

See, et Jumal on võtnud meid oma Vaimu eluasemeks, et Ta on meie peremees ja omanik, ei tähenda, et oleksime orjad või seestunud. Vastupidi, me oleme vabad: «Elu Vaimu seadus Kristuses Jeesuses on vabastanud su patu ja surma seadusest.» (Rm 8:2) Jumal ei kasuta meie kallal vägivalda, seepärast võib Paulus üheaegselt manitseda ja julgustada: «Ärge ka loovutage oma ihuliikmeid ülekohtu relviks patule, vaid loovutage end Jumalale nagu need, kes on saanud surnuist elavaks, ja oma ihuliikmed õiguse relviks Jumalale. Sest patt ei valitse enam teie üle, kuna te ei ole Seaduse, vaid armu all.» (Rm 6:13j)

Patu orjadena olime «vabad õigusest» (Rm 6:20), Kristuses oleme aga vabastatud patust ja ülekohtust, et kanda pühitsuse vilja ja pärida igavese elu armuand. Meie vabadus ei ole küll veel täiuslik – Paulus teab seda ja kirjutab seda äratundmist väljendades teesklematu otsekohesusega: «Head, mida ma tahan, ma ei tee, vaid paha, mida ma ei taha, ma teen. Niisiis, tahtes teha head, leian seaduse, et mul on kalduvus teha kurja. Sisemise inimese poolest ma rõõmustan Jumala Seaduse üle, oma liikmetes näen aga

---

[4] «Sest lihalik mõtteviis on surm, Vaimu mõtteviis aga elu ja rahu; seepärast et lihalik mõtteviis on vaen Jumala vastu, sest ta ei alistu Jumala Seadusele ega suudagi seda.» (Rm 8:6j)

[5] Sarnase tähendusvarjundiga on heebrea אָהַב – «armastama», «[kellegi järele] õhkama».

teist seadust, mis sõdib vastu minu mõistuse seadusele ja aheldab mind patu seadusega, mis on mu liikmetes. Oh mind õnnetut inimest! Kes ostab mu lahti sellest surma ihust?» (Rm 7:19.21–24)

Me oleme päästetud, aga lootuses (Rm 8:24). Nüüd ei ole «enam mingit hukkamõistu neile, kes on Kristuses Jeesuses» (Rm 8:1), aga see, mida me ootame – tõeline elu ja vabadus, taevane kirkus Jumala pärijana ja Kristuse kaaspärijana –, seisab veel ees: kogu loodu «ootab pikisilmi Jumala laste ilmsikssaamist» (Rm 8:19) ning meiegi ootame innu ja ärevusega «lapseõigust, oma ihu lunastust» (Rm 8:23).

Me ei näe veel seda, mis meile kord osaks saab – nii on meie lootus ühtlasi meie usu läbikatsumine, sarnaselt Aabrahamile, kes «uskus, kui lootus näis lootusetu» (Rm 4:18), kes «ei kahelnud Jumala tõotuses uskmatuna, vaid sai vägevaks usus, ülistades Jumalat ja olles täiesti veendunud, et Jumal on vägev ka täitma seda, mida on tõotanud» (Rm 4:20j), nii et tema usk arvestati talle õiguseks, nagu meile arvestatakse õiguseks see, et me «usume Temasse, kes äratas surnuist üles meie Issanda Jeesuse, kes loovutati meie üleastumiste pärast ja äratati üles meie õigekssaamise pärast» (Rm 4:24j).

Lootuse ja nägemise-mittenägemise pingeväli on Pauluse jaoks aga midagi veelgi enamat, nimelt kinnitus oodatava-loodetava tõelisusest, sarnaselt (traditsiooniliselt samuti Paulusele omistatud) Heebrea kirja «usudefinitsioonile», mille keskseks mõtteks on ilmses tagakiusamisohus viibivatele kristlastele suunatud manitsus mitte lasta ennast panna kahtlema sellest, mida näevad nende silmad ja kogevad nende ihud, vaid rajada oma lootus Jumala ustavusele, hoolimata sellest, et Tema tõotuste täitumine on praegu veel meie silme eest varjatud: «Usk on loodetava tõelisus, nähtamatute asjade tõendus.» (Hb 11:1)

Pauluse loogika on järgmine: Jumal on valmistanud omadele midagi võrreldamatult suuremat ja paremat kui kõik see, mida võiksime isegi ette kujutada[6], midagi sellist, mida me lihtsalt ei ole võimelised veel nägema ega täiuslikult kogema, kuna me ise ei ole selleks valmis[7] – ning tõsiasi, et me seda praegu veel ei näe, lubabki meil elada selle imelise lootuses, innukas, isegi ärevas ootuses. Kui me juba näeksime, siis ei olekski meil enam midagi enamat loota ega oodata: «Ent juba nähtava lootmine ei ole lootus: kes siis loodab seda, mida ta näeb?» (Rm 8:24) Seepärast on hea, et me veel ei näe, kuna see tähendab, et meil on, mida oodata ja loota – ja seda ülirohkesti ning ülevoolavalt.

---

[6] «Mida silm ei ole näinud ega kõrv kuulnud ja mis inimsüdamesse ei ole tõusnud – selle on Jumal valmistanud neile, kes teda armastavad.» (1Kr 2:9)

[7] «Sest poolikult me tunnetame ja poolikult me ennustame, aga kui tuleb täielik, siis kõrvaldatakse poolik. Kui ma olin väeti laps, siis ma rääkisin nagu väeti laps, mõtlesin nagu väeti laps, arutlesin nagu väeti laps. Aga kui ma sain meheks, jätsin ma kõrvale väeti lapse kombed. Praegu me näeme aimamisi nagu peeglist, siis aga palgest palgesse. Praegu ma tunnetan poolikult, siis aga tunnetan täiesti, nagu minagi olen täiesti tunnetatud.» (1Kr 13:9–12); «Armsad, me oleme nüüd Jumala lapsed, ja veel ei ole saanud avalikuks, kes me ükskord oleme. Me teame, et kui Tema saab avalikuks, siis me oleme Tema sarnased, sest siis me näeme Teda, nii nagu ta on.» (1Jh 3:2)

Nii me loodamegi: kannatlikult, püsivusega ja rõõmsa ootusega, hoolimata sellest, et oleme nõdrad, alles «selles surma ihus», kaduvuse alla heidetud ja koos kogu looduga otsekui sünnitusvaludes ägades (vrd Rm 8:20–23). Meie ihu on küll «patu tõttu surnud» (Rm 8:10), aga meie sees elav Kristuse Vaim on elu, ning see tähendab, et «see, kes Kristuse surnuist üles äratas», teeb ka meie «surelikud ihud elavaks oma Vaimu läbi», kes elab meie sees (Rm 8:11).

Jumala Vaim tuleb meile meie nõtruses appi. Meie ägame meie peal lasuva kaduvuse tõttu, Vaim aga õhkab meie sees Jumala poole mitte ainult selles, mida me mõistame ja igatseme, vaid ka selles, millest meil praegu ei pruugi olla veel mingit arusaamist: «Me ju ei tea, kuidas palvetada, nõnda nagu peab, kuid Vaim ise palub meie eest sõnatute ägamistega.» (Rm 8:26)

Vaevalt on juhuslik, et Paulus kasutab meie ägamisest ja Vaimu õhkamisest rääkides üht ja sama sõna. Nagu ikka, näeb inimene seda, «mis on silma ees, aga Issand näeb, mis on südames» (1Sm 16:7) – ning kui meie ägamised on enamasti üsna paljusõnalised ja pahatihti ka Jumalat süüdistavad, siis Vaimule piisab sõnades väljendamatust õhkamisest, et kanda Jumala ette mitte ainult meie vajadused, vaid meid endid.

Kuigi Paulus kõneleb meist kui pühadest (Rm 8:27), teab ta suurepäraselt, et meie mõtteviis isegi päästetuina kipub ikka ja jälle kalduma liha poole, mis toob endaga kaasa vaenu Jumala vastu ja surma – vastupidiselt Vaimu mõtteviisile, mis on «elu ja rahu» (Rm 8:6). Jumal, kellele ei valmista mingit raskust meie südamete läbi katsumine ja kes tunneb meid pealaest jalatallani, teab väga hästi, milline mõtteviis meid valitseb ja juhib, sellepärast ei tahagi Ta jätta meid lihasse, vaid teeb meid oma Vaimu eluasemeks. Kui me seda tõeliselt oleme, kui Jumala Vaim tõepoolest elab meie sees, siis ei ole meil vaja karta, kuna meid juhtiv Vaimu mõtteviis on igal juhul kooskõlas Jumala tahtega, ning Jumala tahe on, et «kõik inimesed pääseksid ja tuleksid tõe tundmisele» (1Tm 2:4): «Jumal on kõik inimesed kinni pannud sõnakuulmatuse alla, et kõikide peale halastada.» (Rm 11:32)

Pauluse jaoks on ilma ühegi kahtluseta selge, et «neile, kes Jumalat armastavad, laseb Jumal kõik tulla heaks – neile, kes on Tema kavatsuse kohaselt kutsutud» (Rm 8:28). Ühelt poolt on see kindel teadmine, et ükskõik, mis meiega ka juhtuks, meil pole vaja muretseda, julgust kaotada ega hädaldada, isegi kui peame ägama, sest «nüüdse ajastu kannatused» ei vääri «mainimist tulevase kirkuse kõrval, mida meile ilmutatakse» (Rm 8:18), teiselt poolt aga on tegemist vankumatu veendumusega, et Jumal paneb kõik asjad üheskoos tööle (vt vastavat keelelist märkust) nende heaks, kes Teda armastavad ja keda Ta on kindla eesmärgiga kutsunud – Jumal mitte ei lase asjadel omasoodu kulgeda, vaid tegutseb aktiivselt selleks, et meid päästa.

Jumala eesmärgiks, Tema kavatsuseks või etteseadmiseks (vt vastavat keelelist märkust) on see, et saaksime päästetud – lõplikult päästetud siis, kui meie kui Jumala laste kirkus

saab nähtavaks ka meie ihude lunastamise, s.t ülestõusmise kaudu (vrd Rm 8:21.23) ning me saame Jumala «Poja näo sarnaseks, et Tema oleks esmasündinu paljude vendade seas» (Rm 8:29). Praegu ei ole veel see aeg käes – nagu öeldud, oleme päästetud lootuses –, ent meil pole põhjust kahelda: «Kui Jumal on meie poolt, kes võib olla meie vastu? Tema, kes oma Poegagi ei säästnud, vaid loovutas Tema meie kõikide eest, kuidas Ta ei peaks siis koos Pojaga meile kõike muud kinkima?» (Rm 8:31j)

Mitte ainult Vaim ei palu meie sees sõnades väljendamatute õhkamistega, vaid Kristus ise, «kes suri ja, mis veel enam, kes üles äratati, kes on Jumala paremal käel… palub meie eest» (Rm 8:34). Tema armastusest ei suuda meid lahutada mitte miski (Rm 8:39), kui vaid meie enda armastus ei nõrke ja järele ei anna. Kõik tuleb heaks neile, kes Jumalat armastavad – see ei tähenda mitte tegudest õndsaks saamist (juhul, kui armastust mõistetakse teona), vaid sedasama Jumala poole püüdlevat õhkamist (vt keelelist märkust sõna *ἀγαπάω* – «armastama» – kohta), mille kaudu meie sees elav Kristuse Vaim meidki Jumala ligiolusse ülendab.

Kõik on arm, Paulus teab seda suurepäraselt, «sest kõik on pattu teinud ja ilma jäänud Jumala kirkusest ning mõistetakse õigeks Tema armust päris muidu, lunastuse kaudu, mis on Kristuses Jeesuses» (Rm 3:23j). See teadmine annab Paulusele vankumatu veendumuse, et isegi endiselt «selle surma ihu» nõtruses olles ei ole meil vaja ei oma oleviku ega tuleviku pärast hirmu tunda, vaid me võime tuua Jumalale tänu meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi (Rm 7:25), teades, et nüüd ei ole «enam mingit hukkamõistu neile, kes on Kristuses Jeesuses» (Rm 8:1), sest «me oleme päästetud» (Rm 8:24) – jah, praegu veel lootuses, aga õige varsti juba lõplikult.

Jutluseks

Ülestõusmisaja kuuenda pühapäeva ladinakeelne nimi *Rogate* – «Palvetage» – pärineb Taevaminemispühale eelneval kolmel päeval palveprotsessioonidega tähistatud nn rogatsioonipäevade traditsioonist, mille algatajaks oli 5. sajandil elanud Vienne'i piiskop Mamertus. Aastal 511 toimunud esimesel Orléans'i sinodil tehti need Frangi riigis kohustuslikuks, õige pea jõudis nende tähistamine ka Rooma ning sai üldkiriklikuks tavaks.

Rogatsioonipäevade sisuks on ühelt poolt meeleparandus, teisalt aga palve, et Jumal hoiaks oma rahvast hädade ja eeskätt loodusõnnetuste eest ning kingiks oma õnnistuse ka põlluviljale. Luterlikus traditsioonis on rogatsioonipäevade temaatika kandunud neile eelnevale pühapäevale, mida tuntaksegi palvepühapäevana. Sellest lähtuvalt on valitud ka EELK lugemiskava pühapäevased kirjalugemised, millest üks – esimese lugemisaasta Evangeelium (Jh 16:23–33) kattub osaliselt pühapäeva vanakirikliku Evangeeliumiga (Jh 16:23–30). Tegemist on lõiguga Jeesuse hüvastijätusõnadest jüngritele, kus Ta julgustab omasid paluma Isa Tema nimel.

EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava järgi on teise lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks (Tn 9:17–20) prohvet Taanieli palve, et Jumal annaks oma rahvale andeks ning taastaks nii oma pühamu ja linna kui ka oma rahva. Äärmiselt oluline on seejuures prohveti tunnistus: «Me ei heida oma anumisi Su palge ette mitte oma õiguse pärast, vaid Sinu suure halastuse pärast.»

Teise lugemisaasta Evangeeliumiks (Mt 6:5–13) on Mäejutluse lõik, milles Jeesus õpetab oma jüngreid, kuidas õigesti ja silmakirjatsemata palvetada, kinnitades neile, et nende taevane Isa teab, mida nad vajavad, ja seda juba enne, kui nad Teda paludagi jõuavad.

Kuigi ka teise lugemisaasta Epistel kõneleb palvetamisest – sellest, kuidas «Vaim ise palub meie eest sõnatute ägamistega» (Rm 8:26) –, ei keskendu Epistel mitte palvele, vaid päästetute, ristimises koos Kristusega surnud ja üles tõusnud Jumala laste, uuele elule Vaimus – praegu veel küll lootuses, kord aga lunastuse täiuses.

Siiski ühendab kõiki pühakirjalugemisi kindel äratundmine, et palve puhul pole tegemist mitte vaga teo ega teenega, vaid alandliku, lapsemeelse tulemisega Jumala ette, oma südame ja meele suunamisega Tema poole, teades, et oleme alati vastuvõtjad ja elame Tema armust. Nii Taanieli palve kui Meie Isa palve, eriti viimase esimene pool, keskenduvad jumalikule päästetööle. Ka Epistel on kantud samasugusest päästele ja tulevikku suunatud vaatest: «Sest me oleme päästetud lootuses. Ent juba nähtava lootmine ei ole lootus: kes siis loodab seda, mida ta näeb? Ent me teame, et neile, kes Jumalat armastavad, laseb Jumal kõik tulla heaks – neile, kes on Tema kavatsuse kohaselt kutsutud.» See, kes mitte üksnes meie palved ja vajadused, vaid ka meid endid Jumala ette kannab, on Jumala enda Vaim, kelle Ta on meie südamesse valanud.

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidena:

1. Jumal on meid Jeesuses Kristuses oma armu läbi päästnud: meie süü on maha pestud, meie patud on andeks antud, me oleme Jumalaga lepitatud, me oleme ristimises koos Kristusega maetud ja üles tõusnud, et me ei orjaks enam pattu, vaid elaksime õiguses ja pühaduses. Et see võiks tõesti teoks saada, selleks on Jumal valanud meie südamesse oma Vaimu – me oleme Tema eluase, Tema on see, kellest võrsub uus elu, mida me Jumala lastena ja Tema pühadena elame.
2. See ei tähenda, nagu oleks meil kõik, mida Jumal meile tõotab ja mille Ta on meie jaoks valmistanud, juba käes – me elame endiselt «selles surma ihus», nagu Paulus isegi teatava ahastusega hüüab, me kipume endiselt kalduma liha mõtteviisi poole, kuigi see toob endaga kaasa surma, samal ajal kui Vaimu mõtteviis on elu ja rahu. Me ägame enestes, oodates oma ihu lunastust, aga me ei pea kartma, me ei pea meelt heitma, sest meil on lootus, mis ei jäta meid häbisse[8] – me «oleme päästetud lootuses» (Rm 8:24).

---

[8] «Aga lootus ei jäta häbisse, sest Jumala armastus on välja valatud meie südamesse Püha Vaimu läbi, kes meile on antud.» (Rm 5:5)

3. Jumala Vaim, kes elab meie sees, anub ja palvetab meie eest sõnades väljendamatute õhkamistega – see on õhkamine Jumala poole, mille kaudu Vaim kannab meid endid Jumala juurde, et meid ei juhiks enam mitte liha, vaid Vaimu mõtteviis, ja me saaksime osa sellest, mille Jumal on meie jaoks ette näinud ja valmistanud: Jumala laste, Kristuse kaaspärijate kirkusest taevas. Meil on siin elus palju vaeva, meil on palju ägamisi, ja seetõttu on meil ka palju kõikvõimalikke palveid ning vahel on meil ka hirme ja kahtlusi, näiteks selle suhtes, kas Jumal ikka kuuleb ja aitab meid. Jeesus kinnitab, et Jumal, meie taevane Isa, teab, mida me vajame, juba enne, kui me Teda palume, ning seda teades võib ka Paulus kinnitada, et «neile, kes Jumalat armastavad, laseb Jumal kõik tulla heaks» (Rm 8:28), sest «Tema, kes oma Poegagi ei säästnud, vaid loovutas Tema meie kõikide eest, kuidas Ta ei peaks siis koos Pojaga meile kõike muud kinkima» (Rm 8:32). Jumala armastusest Jeesuses Kristuses ei suuda meid lahutada mitte miski (vrd Rm 8:34–39).